

geloofs; dan is niet alleen de genade particulier, maar ook het verbond der genade." (!!!)

En indien men zoo leest is de randmogelijkheid waarmee de Gereformeerde belijdenis steeds rekent, deze n.l. dat de Heilige Geest ook zonder het middel kan werken bijna het normale geworden. „Deze ge- varen zijn in de Gereformeerde theologie permanent aanwezig, vooral daar waar men zich verzet tegen opvattingen die, als in het Remonstrantisme, aan de geloofsbeslissing een al te zelfstandige plaats geven in de orde des heils; daar ook waar de dog- matiek al te speculatief beoefend wordt. Het Prae- advies aan de Synode der Gereformeerde Kerken, 1943, bracht dan ook geen nieuws in dit opzicht; 't nieuwe schuilt alleen daarin dat het bovengenoemde inzicht bracht op een gevaarlijke nieuwe wijze, n.l. met den schijn van een overigens ongedefinieerd kerkelijk gezag".

De betekenis van het geloof in de Sacramenten- leer is speciaal van belang geweest bij de ontwikke- ling van den kinderdoop. „Tegenover Rome werd staande gehouden dat alleen het geloof de in het Sacrament geschenken gawe ontvangt en het Sa- crament ook alleen aan de geloovigen bediend mag worden. De kleine kinderen worden gedoopt op grond van het Verbond der genade, dat ook met het zaad der geloovigen is opgericht. Hun „wordt door Christus' bloed de verlossing van de zonden en de Heilige Geest die het geloof werkt, niet minder dan den volwassenen toegezegd" (H.C. Zo. 27). „De kinderkerken in Israël werden besneden op dezelfde be- loften, die onzen kinderen gedaan zijn" (N.G.B. art. 34). Tegenover de Lutherschen, die van geen geloof bij de kinderen vóór den Doop wilden weten ('t werd integendeel pas door den Doop geschenken) en tegen- over de Anabaptisten, die pas doopen wilden op be- lijdenis van bewust geloof, hebben de Gereformeerden den kinderdoop altijd verdedigd met de Bijbelsche waarheid, dat de kinderen der gemeente deel hebben aan den Geest, die het geloof werkt (zij noemden Hem wel het „zaad" des geloofs, b.v. Ursinus en de Bray) en dat zij daarom zeer wel, naar den aard der kinderen natuurlijk, geloovigen en wedergeborenen kunnen zijn. 't Is zaak, dunkt mij, bij dit eenvoudige inzicht, dat het geheimenis Gods niet te na komt, te blijven staan. Het „houden voor wedergeboren en in

Christus geheiligd" (Synode-uitspraken van 1905 en 1942), hoezeer deze woorden ook aanleiding geven en gegeven hebben tot allerlei misverstand en verkeerde interpretatie en daarom m.i. een klaardere formu- leering noodzakelijk is, bedoelde niet anders dan, op grond van de bovenontwikkelde beschouwing, een regel te geven voor de pastorale praktijk t.a.v. de kinderen des Verbonds".

Tot zoover Ds Van Teylingen.

In tegenstelling met Ds Spier en anderen bleef hij volkomen trouw aan wat hij steeds had geleerd.

Evenals vroeger interpreteert hij 1905 en 1942 ge- heel anders dan de synodes van 1942/43 dit op vele wijzen en bij vele gelegenheden officieel hebben ge- daan. Van een werkelijk houden van alle kinderen, hoofd voor hoofd, voor reeds wedergeborenen was en is bij hem geen sprake.

En ook wat van deze beschouwingswijz der kinderen de grond en oorzaak is, namelijk dat de ware doop is verzegeling van reeds gerealiseerde innerlijke genade of — zooals ook 1946 nadrukkelijk leert — van een alléén aan de uitverkoren kinderen toekomende belofte, wil hij eveneens niets weten.

Overduidelijk voor iederen kenner der situatie is, dat hij zich zoo buiten den kring beweegt, welke de leeruitspraken van 1942/46 trekken.

Want wat deze leeruitspraken ook mogen toelaten, nooit dat, dat het geloof — hetzij in feite of in ver- onderstelling — niet tot het wezen van den doop behoort! Integendeel de zakelijke inhoud daarvan is vóór alles, dat de reële correlatie van den doop (en dus van de belofte) en het geloof een constitutioneel element van den doop uitmaakt.

En wanneer Ds Van Teylingen in een noot opmerkt, dat de klaardere formuleering van 1905/42, waar- over hij in zijn artikel schreef, in de vervangingsfor- mule van 1946 werd gegeven, dan vergeet hij blijk- baar, dat uitdrukkelijk door de synode werd vast- gelegd, dat de directe verhouding tusschen doop en wedergeboorte, zooals die in 1942/43 werd vastgelegd in 1946 onverzwakt werd gehandhaafd.

Ds Van Teylingen leert niets anders, in alle onder- deelen, dan wat de „vrijgemaakten" steeds hebben be- toogd. Zij werden daarom in 's Heeren naam geschorst.

Hij niet. De tijd van schorsen is reeds lang voorbij!

Want de Gereformeerde Kerken meenen niet wat ze eenmaal bezwoeren.

C. V.

EINDSTRIJD

We jagen naar Uw einder toe
en storten ons in Uw ontferming.
O God, we roepen om bescherming,
want deze strijd maakt eindloos moe.

We speuren 't eind van dag en tijd.
Ons hart bonst Uw gerichten tegen.
We willen allen wel Uw zege,
maar God, we willen niet den strijd.

Gij, Die ons gansche hart bezet,
God, wil ons in Uw liefde smoeven.
De hel, die draait op volle toeren
heeft thans den eindstrijd ingezet.

BERENDIEN MEIJER—SCHULING.

Ezechiël de werking van de binnen den tempel wonende heiligheid Gods zoo krachtig en alles doordringend ziet, „dat zelfs de kleederen, door de priesters bij het uitoefenen hunner priesterlijke functie gedragen, daarvan doortrokken worden. Werden deze nu ook buiten den kring van den binnensten voorhof gedragen, dan zou deze heiligheid zich ook mededeelen aan het volk en zou dit dieneengevolge aan het heilgdom vervallen, ten gevolge waarvan dan tel- keermale een losprijs zou moeten worden betaald of al- thans een zondoffer zou moeten worden gebracht, vgl. 46 : 20, Haggai 2 : 12. Zoo moet dus het heilige van het gemeene gescheiden blijven, ook ter wille van dit laatste, Exod. 29 : 37, 30 : 29, Levit. 6 : 25—27". (K.V. 455).

Welnu, wanneer wij weigeren in Ezechiël een para- doxalen dialecticus te begroeten, doch een profeet blijven zien, die moet helpen leiden van minder naar meer, van dienstbaarheid naar vrijheid, van schaduw naar beeld, van knechtschap tot kindschap, van be- lofte naar vervulling, en ook van dreiging naar ver- vulling, kortom een profeet op dien weg en in dat uur van Gods oud-testamentische paedagogie, wat is dan, zoo vragen we, nevens hetgeen daarop in de vorige weken reeds meer terloops werd geantwoord, de pa- edagogische bedoeling en de open- baringsinhoud van deze profetie die zoo duide- lijk het een aan het ander verbindt, of anders gezegd, die zoo zonder eenige vrees voor „innerlijke tegen- strijdigheid" het bouwwerk van verscherpte heilig- heidsbepalingen der toekomst optrekt op het funda- ment van opheffing der bekende gradatie uit het ver- leden?

Met die vraag gaan we ons nog eenmaal bijzonder bezig houden. En we weten tevoren, dat ook de helft bij lange na niet zal kunnen worden uitgezegd. Die helft is trouwens ook ons, tot den laatsten dag, door God nog lang niet aan gezegd.

Wij dienen te beginnen met te accentueeren de beide momenten, die zoojuist terloops werden aangewezen: de verhouding van bouwwerk tot fundament — dit bijzonder met het oog op de nu besproken vraag — en — hetgeen uiteraard tevens van veel wijder en algemeener strekking is — het oud-testa- mentisch paedagogisch karakter van dit ballingschapsonderwijs omtrent de aanstaande wedergeboorte.

Wat het eerste betreft, men vergeet bij het lezen van deze hoofdstukken en hun vele bepalingen ook over heilighedsverhoudingen van het-een-tot-het-andere toch geen oogenblik, dat dit alles is gebouwd op het fundament van den eenen grondregel, die in 43 : 12 met zoo heel bijzonderen nadruk werd geproclameerd en maatgevend gemaakt als 't eens allesbeheerschende criterium: heel het gebied één groote kring van heilig- heid der heiligheden, één al-er-heil-ig-stel! Dat was het nieuwe, bijzondere, het vrijwel revolutionnaire en nu waarheid naar Gods program van heil e revolutionnaire waarmee Israël als herboren volk vóór alles zich ge- confronteerd moest weten. Bij elken stap op dit tem- peltrein, bij elken blik op onverschillig welk gebouw, bij elke overweging van welke handeling ook maar door eenigen persoon, moest elkeen bedenken: het is gansch anders dan weleer, we leven en wandelen, den- ken en schouwen hier op een terrein waar alle schoenen van de voeten gaan, want het is op elke plek van dezen berg allerheiligst land. En dan pas, in die weten- schap, in die erkensten, kan het volk pas recht verstaan alles wat er nu verder wordt gezegd en ge- daan zóó, dat op dit terrein, waar het voor uw be- grip al niet heiliger kan, de eischen en grenzen toch nog wéér nauwer worden getrokken. Behaarschen moet hen van a tot z de huiverende eerbied voor een God die afbreekt de oude hekjes en trapjes, waarmee zij tenslotte zulk een goddeloos spel waren gaan bedrijven, een God die met Zijn heiligheid door de muren heen- breekt, de oude bedding veel te eng bewijst en Zijn heilighedsstromen nu ver buiten de oevers treden doet (vgl. ook 47 : 1—12). Maar dan ook, voor dien God met grootst ontrage vervuld en heel hun tempel- leven geleid wetend op een ruimen vloer die brandt en kookt en straalt van hetzelfde vuur en denzelfden gloed als waarvoor eens Mozes stond, toen hij den braambosch zonder verzenging brandend zag, moeten zij vervolgens moeizaam en geduldig vernemen en

„Meer en minder" wijkt voor „allermeest en nog-weer-meer" I

„En als zij (de priesters) uitgaan tot het buitenste voorhof, (namelijk) tot het buitenste voorhof tot het volk, zullen zij hunne kleederen, in welke zij gediend hebben, uittrekken, en dezelve nederleggen in de heilige kamers en zullen andere kleederen aantrekken, opdat zij het volk niet heiligen met hunne kleederen". Ezechiël 44 : 19.

Het is niet gemakkelijk afscheid te nemen van Ezechiëls tempelbeschrijving, nu we eenmaal een eind wegs door hem ons mede lieten nemen. Ofschoon wij reeds de vorige maal een afsluiting beoogden van deze serie, zij het ons vergund nog eenmaal naar te ver- volgen en daarmede tevens te beëindigen.¹⁾ Want er is nog een belangrijk punt in deze prediking dat we wel enkele malen reeds aanroerden, maar toch ook nog weer half onbesproken moesten laten liggen. We be- doelen het punt van de schijnbare tegen- spraak tusschen den tekst, waarbij we voor eenige weken bijzonder stil hielden (43 : 12), welke zeide: er zal zijn één groote kring, heel het tempel- gebied omvattend, van het al-er-heil-ig-stel, EN het woord van deze week, hierboven afgeschreven, als- ook van andere die daarmede verband houden, waarin toch weer een onderscheid wordt gemaakt, niet alleen van één gesloten poort (zie onze vorige over- denking), maar ook van een bijzonder heiligen „kring" van het binnenste voorhof.

Het feit van deze oogenschijnlijke tegenspraak kan nu wel duidelijk wezen. Wanneer immers in 43 : 12 (zie het nummer van 10 Juli) als fundamentele rechtsregel van heel het huis wordt geproclameerd: op den top van den berg zal het geheele gebied ervan in het rond ALLERHEILIGST, „heilgheid der heilig- heden" zijn, zoudt gij in allen eenvoud geneigd zijn te zeggen: heiliger kan het toch niet. „Allerheilig- ste" — zoo heette immers ter onderscheiding van andere deelen van den tabernakel, en later den tempel, het vertrek, waarin God zelf woonde achter gordijnen. Wanneer nu reeds de eigen woonkamer Gods aller- heiligste heette, zoudt gij geneigd zijn te denken, dat daarin, althans op aarde en althans in het oud Ver- bond, toch wel een maximum moet zijn bereikt en dat, nu in den rechtsregel voor dit nieuwe tempelhuis-der- wedergeboorte heel het gebied werd gelegd onder het beslag van zulke maximaal geformuleerde heilgheid, het naar uw taalkundige en andere logica nu ook niet méér kan zijn of worden op een bepaalde plaats

¹⁾ Vanwege beschikbare plaatsruimte moet dit artikel over dit en het volgende nummer worden verdeeld. Red.